

METİN ELOĞLU'NUN DİL OYUNLARI

Özlem FEDAI*

Sözle oynar şair, sözüyle dünya doldurur, dünya durdurur, dünyayı değiştirir, ya da mukni kılar. Yaşamını, tecrübesini, varoluşunu, zihnini, duygusunu söze döker, belagati hoştur, dil âdeta onun hamuru. Şiiri çok katlıdır, anlamıysa derin. Çağının ruhunu taşır bazen çoğunlukla da çağını aşar sözleri. Kâh bir kâhin gibi kullanır dili, kâh bir büyücü kâh sarraf... Mizacı kelimelerine yansır, kelimeleri onun denize (okura) ulaşan ırmaklarıdır çünkü.

Aslında fütursuzluğuyla *Kur'an*'da dahi pek peşinden gidilesi kabul edilmiştir şair yazık ki. “*Her vadide at koşturmak, sözüün her türüne merak sarmak, bilip bilmedikleri konulara dalmak, överken de yererken de herhangi bir hudut tanımamak, kendilerini kaptırdıklarında meydanda doludizgin at koşturmak*”¹ şairlerin vazgeçilemez nitelikleri arasında addedilir. Onun için genelde “*şeytanlar, azgınlar, sapıklar, kendilerinde olmayan vasıflarla nitelenmekten hoşlananlar onların peşinde giderler, özellikle onlar şairlerin sözlerini, şiirlerini, hikâye ve anekdotlarını anlatmaktan/dinlemekten hoşlanırlar*” (*Kur'an*, 26/Şuarâ: 224.) ve (Yolcu, 2008: 116) denir.

Kur'an-ı Kerim bu dil avcılar hakkında şu tanımlamayı yapar: “*Şairlere gelince onlara yoldan çıkmış olanlar tabii olurlar*” (*Kur'an*, 26/Şuarâ: 225). Ayrıca şairler hakkındaki kanaatler “*Onlar, söylemekte bir sakınca görmezler; yapmadıklarını*” (26/Şuarâ: 226) şeklinde dile getirilir. Bununla birlikte *Kur'an*'da şairlerin bir bölümü; “*Ancak iman edenler, sâlih amel işleyenler, Yüce Allah'ı her fırsatta anmaya özen gösterenler ve herhangi bir açıdan zulme uğradıktan sonra karşılık vermeye çalışanlar müstesna*” (*Kur'an*, 26/Şuarâ: 227) sözleriyle korunmuştur.

Mucizegüdür şair, büyüler... Mucize doludur, hikâyeler anlatır, neyi inletir sözleri. “*Dinle neyden kim hikâyet etmede/ Ayrılıklardan şikâyet etmede*” diyen Mevlânâ gibi...

* Dokuz Eylül Üni., Buca Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

1 *Kur'an-ı Kerim*, 26/Şuarâ' 225.

Nüktedandır da şair... Bazı sultanlar sevmese de nüktedan şairleri, “şiiri seven peygamberimiz doğru bilgi vererek İslama yönelik saldırıları bertaraf ettiklerini görünce diğer şairleri övdüğü gibi özellikle hiciv şairlerini överek yüreklendirmiştir” (Yolcu, 2008, *Hikmet Yurdu*: 2, 116).

Dili perdesiz ve kemiksiz şair: Eloğlu...

“Ben bir şeytanırnağıyım,
Halk uzağı ellerde.”

Dizin (M. Eloğlu)

1971 yılında yayımladığı ve sosyal hayatın eleştirisinden daha çok doğaya döndüğü şiir kitabı *Dizin*'de kendisini bir “şeytanırnağı” olarak tanımlar Eloğlu. Aslında doğrudur da halkçı görünen ama halkçılıktan uzak olan ellerde bir “öteki”, bir “şeytanırnağı” olmuştur. 1951-1971 arasındaki üç kitabında (*Düdüklü Tencere*, *Sultan Palamut*, *Odun*) ve ağzına ne geliyorsa söylemiştir, bazen kısa bazen de uzun Mevlâna'ya, Yunus'a ve Nesimi'ye inat.²

Çoğunlukla az sözle öyle çok mana anlatır ki şair, yaptığı “ıcaz” mıdır, “sehl-i mümteni” mi kafanız karışır. Tıpkı Eloğlu gibi... Nükteyi sosyal bozuklukları düzeltmek, yaraları sarmak için silah olarak kullanır Eloğlu. Bir tek hürriyet, adalet, eşitlikler övdüğü, onun dışında övmeyen, yerer. Şiirinin ilk dönemlerinde, çoklukla tipleri yerer. Tıpkı

“Fantiri Fitton” ,“Xavier Cugat”, “To Be Or Not To Be”de olduğu gibi. Sorulamaların hedefinde toplum ve egemen sınıf olan burjuva bulunur. Burjuvanın haris ruh hâlini, zenginleştikçe artan ahlaksızlığını şiirde konu edinir. Bazen açıktan, alayla yapar eleştirisini, bazen örtük. Humor ve ironi onun için keskin kılıçtan daha güçlü bir silahtır. Etkiyi artırmak için mısra başı yinelemeleri (tekrir) ve soruları (istifham) kullanır:

2 Bu konuda bkz. Nazire Erbay, “Klasik Şiirde Kadim Kelamdan “Söz”e”, *Bizim Külliye*, no: 65, Eylül-Kasım 2015, s. 59.) Mevlânâ, “Eğer başında kıl, gözünde görüş varsa, o her ağzına gelen sözü söyleyen bu dili sat da başını kılıçtan kurtar. Görmüyor musun? Balık, söyleyen dilden tamâmı kestir. Bu yüzden balığın gövdesinden başını kesmezler” diyerek fazla söz etmenin sakıncasından bahseder (1020). (Bkz. Mevlânâ, *Rübailer*, (çev. Şefik Can), Kurtuba Kitap, İst., 2008.), Yunus ise: “Kişi bile söz demini dimeye sözün kemini/ Bu cihan cehennemini sekiz uçmağ ide bir söz” (102/5) diyerek, sözün gücünü, insan için nelere mal olabileceğini ifade etmiştir. Bkz. *Yunus Emre Divanı* (Haz. Mustafa Tatcı), (tenkitli metin), H Yay., İst., 2008.

*“Böyle şiir olmaz, diyeceksin; biliyorum.
Ama böyle dünya olur mu?
Böyle barış olur mu?
Böyle hürriyet olur mu?
Böyle kardeşlik olur mu?,
Biliyorum ki, katlanıver, diyeceksin;
Ama böyle de yaşamak olur mu!”*

(“Ömür Törpüsü”, *Düdüklü Tencere*, B. Y. B., s. 60)

Perdesi yoktur dilinin, kemiği olmadığı gibi. Bazen olumsuzu teşhir eder, bazen de yanlış ironiyle şakaya vurur Eloğlu. Orhan Veli'nin vârisi olarak, o en başta adı humorla anılan bir şairdir, sokak en canlı hâliyle diline yansımıştır tıpkı ustası gibi:

*“Açlığa muska lazım,
Sadrazama tasma lazım...
Ah, her şey düzelecekti ama,
Devletlinin sol kalçasında
Bir zalim çıban!
Ulan Baltacı Mehmet,
Ulan Yedisekiz Hasan Paşa
Ulan 1914 savaşı;
(...)
Bu arada sanat işleri de gelişti
Tekke ilahileri, Minakyan tiyatroları,
Bilmemkimin fırçasında
Manolyalar ölmezleşti..
Hele bir Yahya Kemal yetişti ki
Yahya Kemal derim sana!
Tanzimat, Servetifünun, Fecriâti...
O dehşetli yazarlar bir olup
Bunca gerçeği tefe kodular.
Bülbülle mehtabın hakkını,
Heceyle aruzun şerefini korudular.
Bu memleket başka türlü nasıl kalkınsın?”*

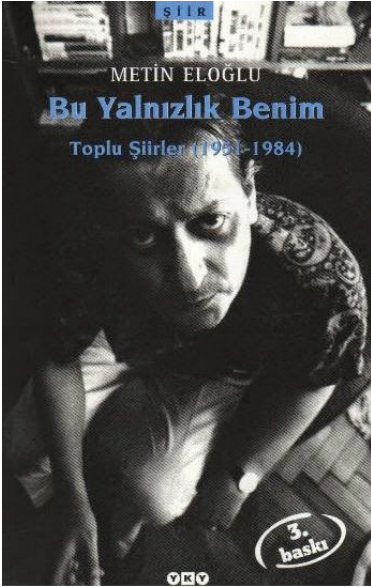
Yaşasın,

Vallah billah yaşasın!

(“Bit Yeniği”, *Düdüklü Tencere*, B. Y. B., s. 28)

Dilin Sıçraması: Sapmalar...

Sırası yoktur kelimelerinin, hecelerinin düzeni olmadığı gibi. Kitabına *Yumuşak G* adını verebilir mesela ya da *Ayşemayşe...* Çünkü o “Eloğlu”dur yani “öteki”... Bir şiirinde letrizm üzerinden dalga geçer mesela kutsallarla hatta *Kur'an*’ın diliyle bile:

“LETTRİSME DİYOR Kİ³

*Hışmulismirrahilezeliharamisnan
Izillâkeysülehibbilibnetucanan
Delivehmileşünahretinemilezan
Şahkisansabirzeytöldattaraban*

(Eloğlu: 2010, s. 145)

Aynı zamanda bir sessel ve yazımsal sapma örneğidir de bu şiir. Lettrizmi onun silahıyla vurmuştur şair.

Öyle kemiği yoktur ki dilinin belki de bu yüzden çok sever “dil sapma”larını ve her çeşidini kullanır. Biçimsel, anlamsal, sessel, yazımsal... Bu yüzden sapmaların da şairidir Eloğlu... Şiir dilini bir oyun alanı, şiiri oyuncak gibi görür. Belki de gündüz görülen bir düş. Bu sebeple oynamayı sever oyun alanının biçimiyle ve diliyle.

Sözcüksel, biçim birimsel sapmaları öyle sever ki, en az İkinci Yeni şairleri kadar kullanır. Örneğin *Horozdan Korkan Oğlan*’daki “Çılgar” şiiri, “*dilde var olan kök ve ek biçimbirimlerin yeni yeni birleşimler içinde, yeni öğelerin türetilmesinde kullanıldığı*” (Aksan, 2006: 167) sözcüksel sapmalar içermektedir.

“Oralar yazın mı hâlâ, güpgüzel midir

Gayrı şarapsadım ben, İstanbulsadam

Kuşladıysa gözlerimi bir sakar tavan

(...)

Göğü mavildir bir kırlangıç yakamoz”

(“Çılgar”, *Horozdan Korkan Oğlan*, B. Y. B., s. 138)

3 *Bu Yalnızlık Benim*, YKY, İst., 2010, s. 145. (Metinde *Bu Yalnızlık Benim* kitabı B. Y. B. kısaltmasıyla geçecektir.)

Şiirde geçen “şarapsadım”, “İstanbulsadım”, “kuşladıysa” sözcükleri sözcüksel bir sapma örneğidir. Yine “kırlangıç yakamoz” teşbihi ile göğün “maviltilmesi” bir arada kullanımı alışık olunmayan bağdaştırmalardır. Adı bile bir sözcüksel sapma örneği olan “Yaşanık” şiiri de şairin dilin hamurunu kendince mayalamasına örnektir. Aşağıdaki şiirde koyutulmuş olan sözcükler, bu türden sapmaların şairce ne kadar çok kullanıldığını gösterir:

“Artımlı **tohumgaç** bir ürün müydün sarıcık
Tekinsiz bir konuk muydun o soyut odalarda
Alilendin mi bu ara **Ayşelendin** mi hiç
İzmirlediğin Muşladığın oldu mu hiç
(...)
Öleç bir azalımdı kısılımdı o seni öteleyen
(...)
Varsan güleçim haklı tasam **örtünük**
(...)
Sonunda **yaşanık** bir sevi dedim buna

(“Yaşanık”, *Horozdan Korkan Oğlan*, B. Y. B., s.137)

Bazen dizeler arasındaki olağan olmayan sıralamalara, farklı kelime türetmeleri ve yazı düzenine yer verir:

“Kocamış Balıkçı'sını tasarlarken miydi **Hemingway**
Van Gogh, bir de Arles'a gitmiş ki;
Çamurca, mermerce düşünürken miydi **Rodin**;
Gide, Oscar Wilde'la el/sıkıştığında;
Sinan, Üsküdar'daki şu minik camiye **bismillah'larken**”

(“11 Mart 1976”, *Rüzgâr Ekmek*, B. Y. B., s. 306)

İkilemelerin dizisini dahi bozmaktan hoşlanır Eloğlu, “ne... ne” leri, “ne... değil” yapıverir:

“İnanın bunlar **ne bir incehastalık nefesdarlığı değil**”

(“Sayrı Doğa”, *Dizin*, B. Y. B., s. 246)

Tezatlar ve Teşbihler...

Şiir tezağı sever, var ile yok gibi, ak ile kara gibi, hayal ile hakikat gibi, ölüm ile yaşam gibi iç içedir şiirde tezatlar. Tüm şairler gibi Eloğlu da tezatları çok sever, onun da zihninin gelgitlerini gösterir âdeta tezatlar:

“**Ölümün** eli kulağında / Ama **yaşamanın** da”

(“Kaşağı”, *Dizin*, B. Y. B., s. 242)

“**Gülünecek ne var/ Ağlanacak da**”

(“Çıkrık”, *Önce Kadınlar*, B. Y. B., s. 434)

Bazen aynı dörtlükte ya da dizede tezatları öyle çok kullanır ki varoluş sıkıntısını ya da isyanını onlarla anlattığını görürsünüz:

*Buz gibi suda elim haşlanıveriyor
Sanki herkes **akıllı** da bir ben **deli**
Kıskıs **gülüyorum** ya da **ağlayasım** geliyor
Şu yokça şu dayanıksız merdivenden ineli”*

(“Kolonya’ya Selam-Sabah”, *Dizin*, B. Y. B., s.212)

Teşbihleri de görsellikleri bakımından hem muhteşemdir hem de şairin halkçı bakış açısını da yansıtır:

*“Seni **sırtımda bir küfe ana-kız gibi** sevdim
Değdim de denebilir -bakışıyorduk ya-
Kış aksırığı hohlanmış ellerine”*

(“Ayşemayşe”, *Ayşemayşe*, B. Y. B., s.182)

Sevdiği ile olan yakınlığını “sırtımda bir küfe ana-kız gibi” ve “Kış aksırığı hohlanmış eller” teşbihleri ile anlatmaya çalışarak gözlerimizin önünde somut bir tablo oluşturmaya çalışan şair, bu tabloya insani bir boyut da kazandırmıştır.

Renklerin Dili...

Bir şair için şiir dışındaki uğraşı alanları da şiir dilinin malzemesi olur çoğu kez. Musiki ve resim bu konuda başı çeker denilebilir.

Eloğlu, belki de ressam olduğundan renklerin diliyle konuşmayı da sever. Şiirinde betimsellik, görsellik, bunlara bağlı olarak teşbih ve istiareler de önemlidir. (Bkz. Fedai, 2013: 310-325) Yoksul insanın yaşamını, toplumdaki adaletsizlikleri, burjuvayı eleştirirken doğanın tüm renklerini pekiştirme sıfatı olarak kullanır:

*“A sen **masmavi** çocuk
Gözlerin son gökyüzü **boncuk boncuk***

*A sen **sapsarı** papatya çocuk
Verem misin sıtma mısın **azıcık***

*A sen **yemyeşil** çayır-çimen çocuk
Ama muştun öte baharlara **kaldı ancak***

*A sen **tupturuncu** çocuk
Böyle erken nereye **ciscibildak***

*A sen morun da mosmoru çocuk
Niye öksüz ve yetimsin bacakkadarcık*

*A sen pespembe çocuk
Sakin kirlenme sonra sular kararacak*

*A sen boz'umsu çocuk
Usun dümdüz de yüreciğın kıvırcık
(Dizin, B. Y. B., s. 242)*

Yukarıdaki şiirde “A sen” ve “çocuk” sözcükleri ile hem ön hem de ard yinelemeleri kullanarak şiirine ritim ve ahenk katmıştır.

Yinelemenin her türüyle ritim sağlayan şair özellikle bağlaç, paralel, ön ve ard yinelemeleri kullanarak “tekrir” sanatıyla dil oyunları yapar:

*“ Ne toy kuşun konduğu iğreti tünek
Ne gidelim Göksu'ya bir âlemi âb eyleyelim
Ne cezvede sinameki
Ne mapusane çeşmesi
Ne çiloğlanın zülfüne sinmiş efkâr
Ne akşamcılık
Ne sarılık
Mis gibi karanfildi”*

(“Karanfil”, Sultan Palamut, B. Y. B., s.100)

Soyadını taşıyan ve kendi yoksul sınıfı ile burjuvayı karşılaştırdığı “Eloğlu” şiiri de ön yinelemeleri (tekrirleri) ile dikkat çeker:

*“Eloğlu binlik bozdurur
Ben bozduramam*

*Eloğlu başını yastığa kor komaz uyur
Ben uyuyamam*

*Eloğlunun sofrasında dokuz türlü
Benim aç yattığım olur bazan”*

(“Eloğlu”, Sultan Palamut, B. Y. B., s. 99)

*“Beni bu rakıyla başbaşa bırakma
(...)
Beni böyle işsiz güçsüz bırakma
Beni uslandır beni yüreklendir*

Beni deli edip bırakma
Bilsen nereleri var kalk gidelim
Beni hep buralarda bırakma
Beni aç bırak evsiz urbasız bırak
Beni sensiz bırakma
Beni ne yap biliyor musun
Beni yont beni arıt beni ayıkla”

(“İnce Elek”, *Sultan Palamut, B. Y. B., s.102*)

Yinelemeleri sadece mısra başında değil mısra sonunda da sever şair. Sanki o yineledikçe sevdası daha da ateşlenecekmiş gibidir:

“Ölürüm de unutmam
İçin için sözleştik hiç unuttur muyum
İstanbul’ dunuz evimdiniz ne güzeldiniz
Ayrı düştüğümüzü hiç unuttur muyum
Deli misin nesin
Seni hiç unuttur muyum
Hiç unutmam hiç unutmam hiç unutmam”

(“Anı”, *Odun, B. Y. B., s. 122*)

Bağlaç yinelemeleri de şairin heyecanını ve şiirindeki betimselliği ortaya koymakta etkilidir:

“ Ç ağ bir eriyik ki;
Taşcayın tüy de var tortusunda...
Kırtık masal Pandora ’nın kutusunda,
Başı öne eğik ki...

Huğ, bir yörük ki;
Yayladığı dağların kökü kazanmış...
O ufak söylentiler bir yazınmış;
Kışlak öyle büyük ki ...

Çiğ bir sarık ki;
Akca dolambacı en kara huyum...
Hangi sözlükteydi o deyim :
Tilkinin kürkü, insana börk ki...”

(“Balgam”, *Rüzgâr Ekmek, B. Y. B., s. 317*)

Eloğlu da tıpkı İkinci Yeni şairleri gibi “anlam bilimsel sapmalar” (alışılmamış bağdaştırmalar) la şiir dilini mayalamış, zenginleştirmiş, somutla soyut ve anlamsız unsurları birleştirerek, aykırı bir şiir dili kurmuştur:

“Öyle ya, vay anasını, o çiğdem laciverdinde
Damat tıraşlı ölüml”

(“Açı”, *Dizin*, B. Y. B., s. 264)

“Zil kuş kanatlarını usulca kötürümledi
Çıtı çıkmıyor **uyuntu göğermelerin**
Pıtrak gibi güzelliğin
Deli evcilliğimi neyle körüklemeli”

(“Çıt”, *Türkiye'nin Adresi*, B. Y. B., s.161)

Tenasüplerini bile tezatlarla kurar Eloğlu. “Anahtar ve kilit” arasındaki uygunluk, “tatlı ve ekşi” tezadıyla birleşir:

“Çümçürüklüğe hışırca bitişen o **uçasuz halat**;
Tatlı anahtarların uymadığı bir **ekşi kilit...**”

(“R”, *Yumuşak G*, B. Y. B., s. 283)

Kısadır şiiri bazen ve pat diye bir sürprizle bitiverir. Şiirin manasını başlığında bulursunuz sadece, içinde yoktur:

BOYNUMUN BORCU

Leman Hanım

Size bir şiir borcum vardı

İşte onu ödüyorum.

(*Düdüklü Tencere*, B. Y. B., s. 75)

Kafanızı karıştırır ama mesajını da çakar zihninize. Der ki, “İsmarlama şiir olmaz, olursa da bu kadarlık olur” ve der ki belki de “Leman Hanım, siz ancak söz verildiği için (borçla) şiir yazılabilecek bir kadınsınız”.

Somutlaştırma, Tenasüp ve Teşhisler

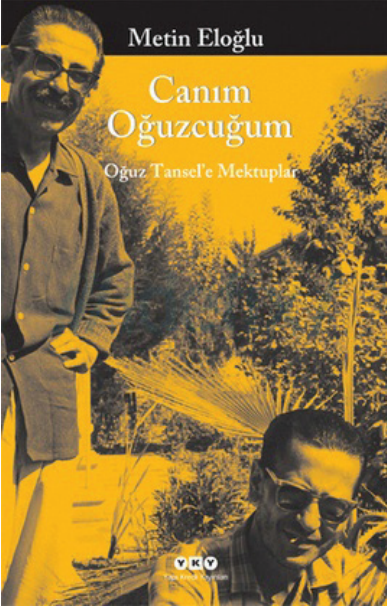
Eloğlu'nun şiir dilinde “somutlaştırma” oldukça dikkat çekicidir (Bkz. Fedai, 2013: 325) . İmgelerini böylece oluşturan şair, sıklıkla göğe, denize, toprağa, kısaca tabiata dair unsurlarla tenasüpler oluşturur. Eşya veya nesne onun için somutlaştırmanın ya da imge oluşturmanın önemli malzemelerindendir.

“Bir *papatya* tırmanıyor paçamdan
Omzumda bir *bulut* tünüyor
Tüyden hafif, *sudan* ince
Sevi bitti miydi seyrekleştirim”

(“Umut”, *Ayşemayşe*, B. Y. B., s.193)

Teşhis yoluyla imgeler oluşturmayı da sever:
“*Pancuru* da öldürmüşlerdir güz rengini yırtta yırtta”

(“Çilingir”, *Dizin*, B. Y. B., s. 228)

Nesnelere canlılık atfeden şair, yukarıdaki dizelerde belki sadece “panjurun kapatılması”ndan ibaret olan durumu, imgenin kuvvetiyle tesirli kılmıştır. Mevsimin dışarıdaki alametlerinin artık iç mekândan görülemiyor olması “güz renginin yırtılması” şeklinde ifade edilmiştir.

Ritim ve ahengi sağlamak için vezinli, kafiyeli şiirler de yazan yani gelenekten de yararlanan, o geleneği bozmaktan da çekinmeyen, kitaplarına almadan şiirlerinin diliyle zaman içinde oldukça oynayan (Fedai, 2013:328-334), kendine has imgeler kuran hırçın, saldırgan bir şair olarak Eloğlu, yinelemelerin (tekrir), sapmaların, -çoğunluğu devrik olmak kaydıyla- ünlem cümlelerinin şairidir. Bu cümlelerin onun heyecanlı ve saldırgan, kural tanımayan, kendine göre tutturduğu dengesinin bozulmasını istemeyen, resmin görselliğinden ve müziğin ritminden yararlanmayı seven bir şair olduğunu gösterir.

Sonuç

Sözyle etkiler şair, eskilerin deyimiyle suhandandır, suhanperdâz... Arap toplumunda şiirleri Kâbe duvarlarına asılmış, “Lebid bin Rebia” gibi, sözleriyle kabilesine inancını değiştirtip onu İslama (Tevhid’e) yöneltebilmiştir. Kâh Namık Kemal gibi “Kaside-i Hürriyet”te “*Uyan ey yâreli şîr-i jiyân bu hâb-ı gafletten*” diyerek milletini uyandırmış; kâh peygamberi, padişahı, kâh baharı, kışı bir minyatür gibi betimlemiş, övmüştür. Bazen de Nef’î olup diliyle “Hakk’ın belasına uğra”mıştır.

Tabuları yıkmış, kutsalları yüceltmiş ya da alışılagelmiş dilinin gúcüyle bozmuştur. Bu şairlerden biri olarak Metin Eloğlu, 1950 sonrası Türk şiirinde, burjuvanın değer yargılarına, toplumdaki eşişsizliğe, adaletsizliğe ve her türlü yozlaşmaya, ilk üç kitabıyla (*Düdüklü Tencere, Sultan Palamut, Odun*) humor yoluyla alay ederek önce açıktan, diğer kitaplarında (*Horozdan Korkan Oğlan, Yumuşak G, Türkiye'nin Adresi, Hep, Ay Parçası*) acı bir ironiyle ve örtük olarak toplumsal değerlerle alay etmiştir. Yerleřik ve alışılagelmiş olana saldırarak sokağın dilini ve zaman zaman argosunu sevimli hâle getirmiş tıpkı Orhan Veli ve Can Yücel çizgisinde olduğu gibi humora bağlı bir şiir dili oluşturmuştur.

Kaynaklar:

Aksan, Doğan (2006), *şiir Dili ve Türk şiir Dili*, Ankara: Engin Yayınevi.

Can, şefik (2008), *Mevlânâ, Rübailer*, İstanbul: Kurtuba Kitap Yayınları.

Eloğlu, Metin (2010), *Bu Yalnızlık Benim*, İstanbul: YKY.

Kur'an-ı Kerim, 26/şuarâ' 225.

Erbay, Nazire, "Klasik şiirde Kadim Kelamdan "Söz"e", *Bizim Külliye*, no. 65, Eylül-Kasım 2015, s. 59.

Fedai, Özlem (2013), *Garip ve İkinci Yeni Kavşağında Bıçkın Bir şair: Metin Eloğlu*, İstanbul: şule Yayınları.

Tatcı, Mustafa (2008), *Yunus Emre Divanı* (tenkitli metin), İstanbul: H Yay.

Yolcu, Dr. Mehmet (2008), "Lebid b. Rebia ve Tevhide Çağıran şiiri", *Hikmet Yurdu*, Y.1: 2, Temmuz-Aralık: 116.